

200 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
1821-2021
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

11ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς

Στις 25 Μαρτίου γιορτάζουμε την **Επανάσταση του 1821** που έγινε εναντίον του τουρκικού ζυγού μετά από **400 χρόνια σκλαβιάς**. Εκτός από την Επανάσταση εναντίον των Τούρκων, γιορτάζεται και ο **Ευαγγελισμός της Θεοτόκου**, μία από τις μεγαλύτερες γιορτές του Χριστιανισμού. Η ημέρα του Ευαγγελισμού ήταν η μέρα που η Παναγία έμαθε την χαρμόσυνη είδηση ότι πρόκειται να γεννήσει τον Χριστό, τον Υιό του Θεού.

Η Επανάσταση ξεκίνησε από τα Καλάβρυτα και συγκεκριμένα από την **Αγία Λαύρα**.

Εκεί, ο μητροπολίτης **Παλαιών Πατρών Γερμανός** ύψωσε κρυφά τη σημαία της Επανάστασης στις 25 Μαρτίου 1821. Η **ημερομηνία επιλέχθηκε αφενός λόγω της θρησκευτικής σημασίας της και αφετέρου γιατί πίστευαν ότι την ημέρα εκείνη θα μπορούσαν να κρύψουν την Επανάσταση μέσα στους θρησκευτικούς πανηγυρισμούς.**

200 Χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

1821 - 2021

11^ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμαριάς

Η Ελληνική Επανάσταση υπήρξε σταθμός στην ιστορία του νεότερου Ελληνισμού, αφού οδήγησε, μετά από 400 χρόνια, στη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, ενέπνευσε και εμπύχωσε τους Έλληνες σε καιρούς δοκιμασίας. Υπήρξε όμως και κορυφαίο γεγονός για τη σύγχρονη Ιστορία της Ευρώπης, αφού έφερε αλλαγές που έχουν αντίκτυπο ως τις μέρες μας. Παρέσυρε τις κυβερνήσεις των Μεγάλων Δυνάμεων να ενδιαφερθούν για την τύχη της Ελλάδας και την αίσια έκβαση του αγώνα των Ελλήνων, σε αντίθεση με τη μέχρι τότε πολιτική τους.

1821-2021: Πέρασαν 200 χρόνια από την κήρυξη του απελευθερωτικού Αγώνα και με την ευγνωμοσύνη που τους αρμόζει, θέλουμε αυτή τη στιγμή **να τιμήσουμε τους αγωνιστές του 1821**, επειδή πίστευαν στο μέλλον της πατρίδας.

Το 1453 η Πόλις Εάλω. Η Αγια-Σοφιά, το σύμβολο του Βυζαντίου, ποτίζεται από το αίμα των Ελλήνων. Η Ελλάδα διανύει 400 χρόνια σκλαβιάς. Οι Έλληνες φορολογούνται με τον κεφαλικό φόρο, εξισλαμίζονται για να μπορέσουν να επιβιώσουν και χάνουν τα παιδιά τους στο παιδομάζωμα. Παντού σκοτάδι! Στην Ευρώπη αναπτύσσονται κινήματα όπως η Αναγέννηση, ο Ουμανισμός, ο Διαφωτισμός και το 1789 ξεκινά η Γαλλική Επανάσταση. Στην Ελλάδα ακόμα σκοτάδι! Στα τέλη του 18ου αιώνα ο Ρήγας Φεραίος ονειρεύεται την απελευθέρωση όλων των Βαλκανικών Λαών και γράφει τον Θούριο.

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

Γεννήθηκα στο Βελεστίνο, τις αρχαίες Φερές, το 1757. Έβλεπα τη χώρα μου στη σκλαβιά και ονειρευόμουν κι αυτή και τα Βαλκάνια ενωμένα. Ήθελα ο Διαφωτισμός να φτάσει μέχρι την Ελλάδα. Αγωνίστηκα για αυτό με όλη τη δύναμη της ψυχής μου τυπώνοντας βιβλία. Ανάμεσά τους τον Θούριο και την Προκήρυξη της Ανεξαρτησίας. Με συνέλαβαν στην Τεργέστη το 1797 μαζί με τον Περραιβό και μας παρέδωσαν στους Τούρκους του Βελιγραδίου. Εκείνοι μας φυλάκισαν μαζί με 5 ακόμα συντρόφους και στις 24 Ιουνίου του 1798 μετά από αβάσταχτα βασανιστήρια, μας στραγγάλισαν και πέταξαν τα κορμιά μας στο Δούναβη.

▲ Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς υποβασιάζονται την Ελλάδα. Πίνακας σε χαρτί του ηλίκου ζωγράφου Θεόδωρου

ΘΟΥΡΙΟΣ,

Ἦτος Ὀρχηστρῆς Πατριστῆς Ὑμνοὶ πρῶτος, εἰς τὸν ἄχου,

ΜΥΡ ΠΡΟΣΤΑΓΗ ΜΕΓΑΛΗ.

Ὡς πόσι πολικῆρα τὰ ζῆμι σοὶ σταῖ,
 Μονάχοι σὲ λουτῆρα, τοῖς βράχοι σοὶ βυτιά,
 Σπυδαῖς τὰ ἐκπικῆμι, τὰ βλίτωμι κλαδιά,
 Νὰ φύγομι' ἀπ' τὸν Κόσμον, γὰ τὴν πικρὰ σκλαβιά.
 Νὰ χίταμι ἀδελφοί, Πατρίδα, ἔ Γοῖσι,
 Τὸς ὄλως, τὰ παιδάμας, κί ὄλως τὸς συγγίσι.
 Καλλιῶται μῆς ἄρας ἰλιθίου ζαῖ,
 Παρὰ σφραῖνα χεῖρι σκλαβία, ἔ συλακί.
 Τί σ' ἄρα δὲ ζῆμι, κί ἴσμι τὴν σκλαβία,
 Σπυδαῖς πῶς σὶ φύγει κἀδ' ἄρας τὴν φονιά,
 Βιζόσι, Δραγγυῖσι, Ἀφίσις κί ἀτ' ταθῆς,
 Ὁ Τόρανσι ἀδίκως, σὶ κόμι τὰ χαθῆς.
 Δαλίως ὄλ' ἔμιρα, σὶ ὄπι κί ἀτ' σοὶ πῆ,
 Κί ἀντὶ πασχίσις πάλι, τὸ αἷμα' τὰ πῆ.
 Ὁ Σῆζσι, κί ὁ Μυρῆσι, Πιττακί, Σκαταβῆς,
 Γυκίσι, ἔ Μανουῆσι, κἀφρίσσι τῆς ἰν' τὰ ἰδῆς.
 Αἰετῆσι Καπιτῆσι, Παπαθῆσι, λαίκοι,
 Σκοπῆσικα κί Ἀγῆσι, μὴ ἀδίκως σπαθῆ.
 Κί ἀμίτρετ' ἄλλοι πόσι, ἔ Τύκοι, ἔ Ρ'ομοί,
 Ζαῖσι, ἔ πλῆσι χάνσι, κἀσις κἀμμία' ἄφομι.
 Εἰλεπ μὴ ἴται ζῆλοι, σὶ ἴσσι τὸς κἀσι,
 Νὰ κῆμι τὸν ἄχου, ἰπῆσι τὸς Σταθῆ.
 Σμῆλασι πεσκομῆσι, μὴ πύτρησι μῆ,
 Νὰ σφραῖμι τὸν ἄχου, τὰ ἰδῆσι ἰπῆσι.
 Ὁ Νόμοι τὸν ἄχου, κἀσις τὸς ἄχου,
 Ἐκ τὸν ἄχου τὸν ἄχου, τὸν ἄχου τὸν ἄχου.

Τίποτα όμως δεν μπορούσε να σταματήσει την Επανάσταση πια! Ο Ρήγας έδωσε το ξεκίνημα του Ελληνικού Διαφωτισμού και η απελευθέρωση ήταν εφικτή μόνο με την παιδεία. Ιδρύονται σχολεία, εκδίδονται βιβλία με αρχαία κείμενα, μεταφράζονται μεγάλα ευρωπαϊκά έργα στα ελληνικά. Εφημερίδες και περιοδικά διαδίδονται χέρι με χέρι. Οι μορφωμένοι Έλληνες έχουν τον λόγο. Στα 1814, με μεγάλη μυστικότητα, ιδρύεται η Φιλική Εταιρεία στην Οδησό από τους Εμμανουήλ Ξάνθο, Νικόλαο Σκουφά και Αθανάσιο Τσακάλωφ.

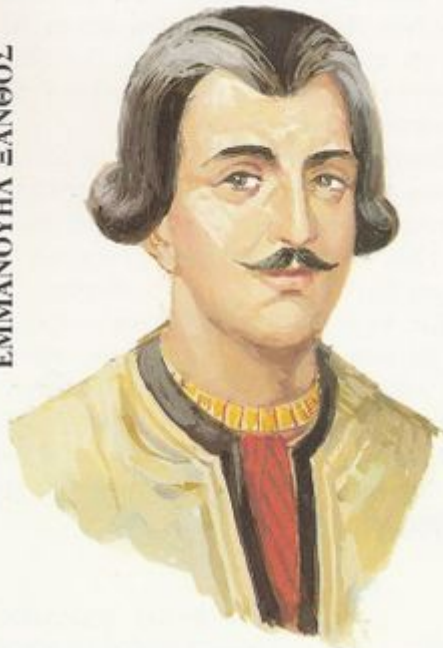

Ορκιζόμεθα, ως τίμιοι άνθρωποι, ως άνθρωποι οι οποίοι δεν κινούμεθα από κανένα άλλο έθιμο, παρά προς το την ελευθερίαν της ταλαιπώρης πατρίδας μας, για να συντρέξομεν με τον νουν, με την καρδιάν και με το σώμα μας εις την ελευθερίαν της.

Ορκιζόμεθα ότι οι κόποι και οι αγώνες δεν μπορούν να κοινοποιηθούν σε άλλον, αν εκ συμφώνου δεν εγκριθεί η κοινοποίησή τους. Ορκιζόμεθα δε προπάντων, ότι μεταξύ ημών και των τυράννων της πατρίδας μας, το πυρ κι ο σίδηρος είναι τα μόνα μέσα συνδιαλλαγής και τίποτα άλλο.

Στην αντίθετη περίπτωση αν αναιρέσουμε την ιερότητα των ενεργειών μας κινούμενοι με αισχροκέρδεια ή δειλία ή άλλη οποιαδήποτε αιτία, το όνομά μας να παραδίδεται στο αιώνιον ανάθεμα και στην κατάρα των ομογενών μας. Αμήν.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΞΑΝΘΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΚΟΥΦΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΚΑΛΩΦ

Φτάνουμε στο 1818. Η Φιλική Εταιρεία μεταφέρεται στην Κωνσταντινούπολη και αρχηγός της γίνεται ο Αλέξανδρος Υψηλάντης. Ως το 1821 εξαπλώνεται στον απανταχού Ελληνισμό έχοντας μέλη παντού.

Το 1821 ξεσπά η Επανάσταση σε διάφορα μέρη χωρίς οργάνωση. Κάθε περιοχή δρα μόνη της. Συμμετέχουν κλέφτες, αρματωλοί, ναυτικοί, φιλέλληνες ακόμα και άνθρωποι απλοί, ανίδεοι στον πόλεμο.

Η πρώτη επαναστατική κίνηση εκδηλώθηκε με αρχηγό τον Υψηλάντη, τον Φεβρουάριο του 1821 στη Μολδαβία ενώ τον Μάρτη ξεσηκώθηκε η Πελοπόννησος. Ο αέρας της Ελευθερίας φύσηξε ως την Ανατολική Στερεά και τα νησιά του Αιγαίου. Δημιουργήθηκε ο Ιερός Λόχος με χιλιάδες πεζούς και ιππείς... Ο αγώνας είχε ξεκινήσει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Περάσαμε τον Προύθο! Μπήκαμε στη Μολδαβία! Άρχισε η Επανάσταση. Κυκλοφόρησα παντού την προκήρυξη «Μάχου Υπέρ Πίστεως και Πατρίδας». Με 2.000 άντρες στράφηκα προς το Βουκουρέστι. Εφτά μήνες κράτησε η εξέγερση στη Μολδαβία. Ηττηθήκαμε αλλά είχαμε ένα μεγάλο κέρδος. Διασπάσαμε τα οθωμανικά στρατεύματα και εμπυχώσαμε κι άλλο τους Έλληνες. Μετά την απελευθέρωση αποσύρθηκα στη Βιέννη όπου και πέθανα σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, στις 31 Ιανουαρίου του 1828. Η τελευταία μου επιθυμία ήταν να ταφώ στην πατρίδα μου – όπως και έγινε.

Ο Αγώνας συνεχίζεται ασταμάτητος. Μάχη για την Πίστη και την Πατρίδα όπως παρότρυνε τους Έλληνες ο Υψηλάντης. Το 1825 ο Σουλτάνος ζητά τη βοήθεια της Αιγύπτου. Τα αιγυπτιακά στρατεύματα καταφθάνουν με αρχηγό τον Ιμπραήμ και καταπνίγουν την Επανάσταση στην Πελοπόννησο στο αίμα. Ξεκινά η δεύτερη Πολιορκία του Μεσολογγίου τον Απρίλη του 1825. Οι Πολιορκημένοι εξηγείρονται τον Απρίλιο του 1826 και πραγματοποιούν την ηρωική Έξοδο, εξαθλιωμένοι από τις στερήσεις και την πείνα. Η Έξοδος του Μεσολογγίου στάθηκε μια από τις κορυφαίες στιγμές της Ελληνικής Επανάστασης, προκαλώντας βαθιά συγκίνηση σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός έγραψε για κείνες τις τραγικές στιγμές:

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Β'.

1.

"Άκρα τοῦ τάφου αἰωπῆ στὸν κάμπο βασιλεύει:
 Λαλεῖ ποῦλί, παίρνει σπορί, κι' ἡ μάνα τὸ ζηλεύει.
 Τὰ μάτια ἢ πείνα ἐμαύρισε· στὰ μάτια ἢ μάνα μνείαι·
 Στέκει ὁ Σουλιώτης ὁ καλὸς παράμερα καὶ κλαίει:
 "Ἔρμο τουφέκι σκοτεινὸ, τί σ' ἔχω γὼ στὸ χέρι:
 Ὅποῦ σὸ μούγινας βαρὸ κι' ὁ Ἄγαρηνὸς τὸ ξέρει."

1.

στ. 2 Ἐκάθεο ἐκλαίειχοι γλυκόφωνοι ποῦλακι:
 Ἡ μάρη μάνα τὸ φθονεὶ πῶς ἤρ' ἕνα σποράκι.

"Ἦρθε, ἐκλαίειχοι γλυκὰ ποῦλί ποὺ ταξιδεύει,
 Ἦρε σπορί κι' ἐπῆρε το, κι' ἡ μάνα τὸ ζηλεύει.

"Μόνη ζανοίγω καὶ φθονῶ ποῦλί στὸ πέταμά τοῦ,
 Καὶ στὸ σποράκι πῆδρημα καὶ στή γλυκιὰ χαρὰ τοῦ."

"Πολὸν καιρὸ τὸ βράσταξα μέσα στὴν ἔρημ ἀγκάλῃ,
 Κι' ἐφθόνεσα μικρὸ ποῦλί, ποῦδρε σπορί κι' ἐλάλει."

. στῆς μάνας τὴν ἀγκάλῃ, (20)
 Κι' αὐτὴ φθονεὶ μικρὸ ποῦλί ποῦδρε σπορί κι' ἐλάλει.

. βοῦζι π' οὔτ' αἷμα πλά δὲ βγάξει. (20)

* 5-6 Καὶ τὸ τουφέκι τὸ πιστὸ σκληώνει μ' ἀργὸ χέρι:
 "Ἔρμο! σὸ μάγινας βαρὸ ὁ Ἄγαρηνὸς τὸ ξέρει." (20)

"Ἔρμο τουφέκι σκοτεινὸ, σὺν τί σ' ἔχω στὸ χέρι; (20)

"Ἔρμο, τί σ' ἔχω, εἶσαι βαρὸ, κι' ὁ Ἄγαρηνὸς τὸ ξέρει. (20)

"Ἔρμιος σπαθὶ καὶ σκοτεινὰς, σὺν τί σ' ἔχω στὸ χέρι; (20)

Για μήνες η Ελλάδα αποδεκατίζεται απ' άκρη σ' άκρη όμως το ελληνικό φρόνημα παραμένει ακμαίο. Στον αγώνα συμμετέχουν όλοι οι Έλληνες, στρατιωτικοί, πολιτικοί, ναύαρχοι, άνθρωποι απλοί, πολεμούν όλοι μαζί μια γροθιά για την Ελευθερία. Αυτοί είναι οι ήρωές μας που σημάδεψαν τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 και γράψαν Ιστορία. Ανάμεσά τους λαμπρές γυναίκες σαν διαδήματα λαμπρύνουν κι άλλο το μεγαλείο της με τις θυσίες τους.

Η Ελληνική Επανάσταση δεν θα ήταν ίδια χωρίς τις γυναίκες.

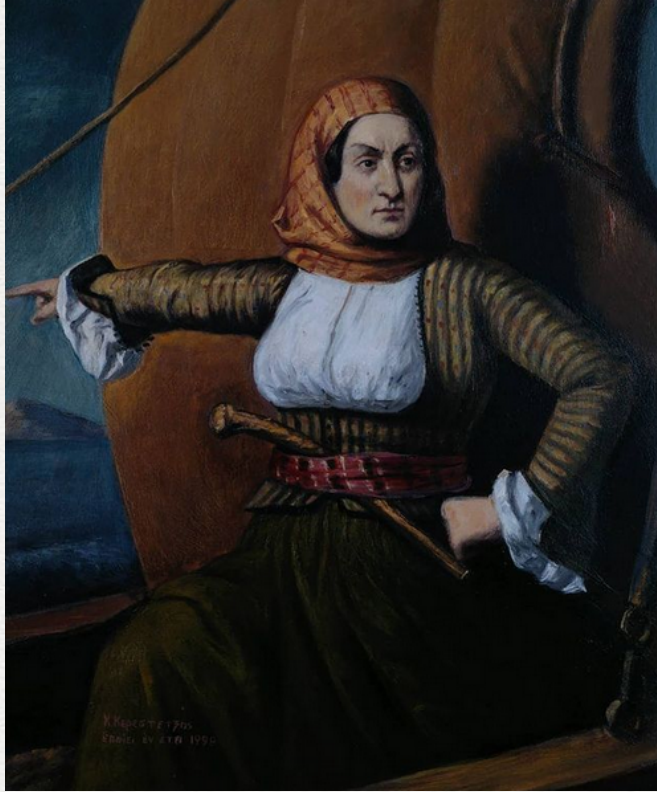
Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, η Μαντώ Μαυρογένους έχουν κερδίσει την απόλυτη αναγνώριση με τη μοναδική τους προσφορά στον Αγώνα. Αλλά και η Καπετάνισσα Δόμνα Βισβίζη που έσωσε τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, συμμετείχε σε πολλές ναυμαχίες και έδωσε το καράβι της στο κράτος για να συνεχιστεί ο Αγώνας. Δεν είναι, όμως, οι μόνες.

ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Γεννήθηκα στην Τεργέστη σε οικογένεια εμπόρων. Σαν άρχισε η Επανάσταση, πήγα στη Μύκονο να ξεσηκώσω τους νησιώτες. Με δικά μου πλοία κυνήγησα απ' άκρια σ' άκρια τους πειρατές. Στον αγώνα χάρισα όλη μου την περιουσία. Ο Ιωάννης Καποδίστριας μου απένειμε την τιμή της επίτιμου αντιστρατήγου. Ήτο τιμή μοναδική για μια γυναίκα. Μετά την Επανάσταση επέστρεψα στη Μύκονο. Πέθανα μόνη και πάμφτωχη, λίγα χρόνια μετά, στην Πάρο, ξεχασμένη απ' όλους. Για μένα λένε πως δεν βρέθηκε ποτέ σταυρός με τ' όνομα μου μα η τύχη μου όλη, η περηφάνια και η περιουσία μου είναι πως στα σχολεία τα παιδιά πάντα με μνημονεύουν ανάμεσα στους Αθάνατους του '21!

Αν θες να μάθεις λίγα ακόμη πράγματα για τη Μαντώ Μαυρογένους, πάτα το μεγαφωνάκι στα δεξιά για να ακούσεις ένα podcast που ετοίμασαν οι μαθήτριες του ΣΤ3!

ΛΑΣΚΑΡΙΝΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ

Γεννήθηκα στις 11 Μαΐου του 1771, μέσα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης, όταν η μάνα μου, η Σκεύω, επισκέφτηκε τον φυλακισμένο, ετοιμοθάνατο πατέρα μου, Σταυριανό Πινότση. Παντρεύτηκα δύο ήρωες Σπετσιώτες και χήρεψα 2 φορές. Σαν πέθανε ο δεύτερος μου άντρας, ο Δημήτριος Μπουμπούλης, έμεινα μόνη με 7 παιδιά και πολλά πολλά χρήματα. Τάλαρα - γη - πλοία τα έδωσα όλα στον αγώνα. Έγινα η πρώτη γυναίκα μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Αρμάτωνα, συντηρούσα τα πλοία μου και πλήρωνα το στρατό μου μόνη μου. Στα 2 πρώτα χρόνια της επανάστασης δαπάνησα όλο μου το βιος. Τα πλοία μου όμως κύκλωσαν και έπληξαν τα τουρκικά οχυρά στο Ναύπλιο και την Τρίπολη. Καθώς ετοιμαζόμουν στις Σπέτσες, το 1825, για νέες μάχες, σκοτώθηκα άδοξα σε μια διαμάχη με την οικογένεια της νύφης μου. Ένα βόλι με βρήκε στο μέτωπο, στο σκοτάδι, κι ο θάνατος μου ήταν ακαριαίος. Μετά θάνατον οι Ρώσοι μου απένειμαν τον τίτλο της «Ναυάρχου». Τίτλος παγκοσμίως μοναδικός για μια γυναίκα. Θυμούνται πάντα οι Έλληνες για μένα πως σκοπός της γέννησης μου ήταν να αφιερώσω όλο μου το έχειν και όλη μου τη ζωή ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ.

Αν θες να μάθεις λίγα ακόμη πράγματα για τη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, πάτα το μεγαφωνάκι στα αριστερά για να ακούσεις ένα podcast που ετοίμασαν οι μαθήτριες του ΣΤ3!

ΔΟΜΝΑ ΒΙΖΒΙΖΗ - Η ΚΥΡΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Είμαι η κυρά της Θάλασσας. Γεννήθηκα στην Αίνο της Θράκης το 1783. Παντρεύτηκα τον πλούσιο πλοίαρχο, εφοπλιστή και φιλικό Αντώνη Βιζβίζη. Είχαμε 5 παιδιά μαζί και με το πλοίο του, την Καλομοίρα, πολεμούσαμε πάντα μαζί οι δυο μας δίπλα-δίπλα μαζί με 140 άντρες πλήρωμα και 16 κανόνια. Στην Αγία Μαρίνα ο άντρας μου έπεσε νεκρός. Συνέχισα μόνη μου τον αγώνα δίνοντας όλη μου την περιουσία για τη συντήρηση του πλοίου γιατί - μεις - οι αγωνιστές του '21 βροντοφωνάζαμε πως **Υπέρ Πάντων η Πατρίς...** Το 1824 παρέδωσα το παροπλισμένο πια, ασυντήρητο και ρημαγμένο πλοίο μου στο κράτος για πυρπολικό. Τα υπόλοιπα χρόνια μου τα έζησα πάμφτωχα με μια σύνταξη 30 δραχμών σε ένα σπίτι χωρίς πόρτες και παράθυρα στο Ναύπλιο. Ο Θάνατος με βρήκε το 1850 και με πήρε μαζί του γεμάτη αμείωτη αγάπη για την πληγωμένη μου Πατρίδα.

Η Δέσπω κάνει πόλεμο με νύφες και μ' αγγόνια.
Η Αρβανιτιά την πλάκωσε στου Δημούλη τον πύργο,
δαυλί στο χέρι άρπαξε, κόρες και νύφες κράζει
«Σκλάβες Τουρκών μη ζήσωμε, παιδιά μαζί μ' ελάτε».
Και τα φουσέκια τ' άναψε κι όλες φωτιά γενήκαν!

ΔΕΣΠΩ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

Στα 1823 οι Σουλιώτες πέρασαν από τα Εφτάνησα. Στη μάχη ακολούθησαν ο άντρας μου και τα παιδιά μου ο Κίτσος κι ο Ζυγούρης. Μείναμε μόνες, κοντά στην Ιθάκη, στην Κάλαμο, ένα μικρό νησί, όπου πολλές Σουλιώτισσες και άλλες χιλιάδες αδύναμες ψυχές βρήκαμε καταφύγιο.

Κι εγώ η γυναίκα του ξακουστού Φώτου Τζαβέλα, κι οι νύφες μου, οι θυγατέρες μου και τα μικρά παιδιά τους μέσα στον πύργο του Δημουλά, όπου κλειστήκαμε πολιορκημένες από τους Τουρκαλβανούς, πολεμήσαμε τον εχθρό. Μα κείνος ήταν πιο δυνατός. Όταν αυτοί κυριεύουν τον πύργο κι είναι έτοιμοι να μας συλλάβουν, έβαλα φωτιά σ' ένα κιβώτιο με φυσίγγια και μπαρούτι κι ανατινάχτηκα στον αέρα με όλη την οικογένεια μου, για να μην πέσω στα χέρια των εχθρών.

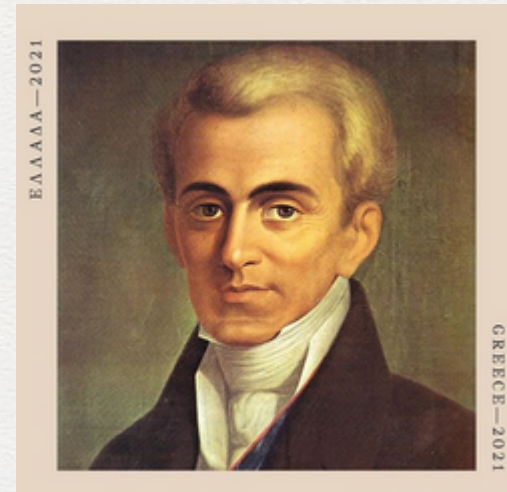
Γυναίκες πρωταγωνίστησαν σε πολλές στιγμές: από τη Φιλική Εταιρεία μέχρι το Σούλι, τη Μάνη και το Μεσολόγγι. Η Ελισάβετ Υψηλάντη, μητέρα των Υψηλάντηδων και «Πρωτομάνα των Φιλικών». Η Μαριγώ Ζαραφοπούλα, η «κατάσκοπος» της Φιλικής Εταιρείας. Η Κωνσταντίνα Ζαχαριά που έδωσε το σύνθημα της εξέγερσης στις πεδιάδες της Λακωνίας, όταν τέθηκε στο Λεοντάρι επικεφαλής πεντακοσίων μαχητών. Η Ασήμω Λιδωρίκη, που οι Γάλλοι Φιλέλληνες την έβλεπαν με θαυμασμό να τριγυρνάει στην πολιορκημένη Ακρόπολη ζωσμένη το σπαθί του νεκρού άντρα της. Η Ευανθία Καϊρη, που το 1825 θα απευθύνει επιστολή στις Ευρωπαϊκές Φιλελληνίδες.

COURAGE DES FEMMES SOULIOTES

Στον κατάλογο των πρωταγωνιστριών της Επανάστασης, θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και τις ανώνυμες γυναίκες που με αυταπάρνηση και αποφασιστικότητα βοήθησαν στον Αγώνα και βίωσαν τις συνέπειες του πολέμου. Η καλλιέργεια της γης και η φύλαξη των κοπαδιών, η τροφοδοσία των αγωνιστών και η παροχή πυρομαχικών, η φροντίδα των αρρώστων και τραυματιών αποτελούν τμήμα μόνο της προσφοράς τους. Μέσα στην αγριότητα του πολέμου ανέθρεψαν μόνες τους παιδιά, κάλυψαν τον πόνο της ορφάνιας και διασφάλισαν ολομόναχες την οικογενειακή συνέχεια. Χωρίς αυτές η Επανάσταση δεν θα μπορούσε ποτέ να πετύχει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Γεννήθηκα στην Κέρκυρα στις 10 Φεβρουαρίου του 1776. Ήμουν το 6ο παιδί του δικηγόρου Αντώνιου Καποδίστρια και της Διαμαντίνας Γονέμη. Ήμουν διπλωμάτης και διατέλεσα Υπουργός Εσωτερικών της Ρωσικής Αυτοκρατορίας. Στις 14 Απριλίου του 1827 η Εθνική Συνέλευση της Τροιζήνας με επέλεξε ως πρώτο πρωθυπουργό της Ελλάδος. Ήτο η ύψιστη τιμή για έναν Έλληνα. Προσπάθησα να οργανώσω το κράτος διοικητικά και οικονομικά, ίδρυσα τη Γεωργική Σχολή στην Τίρυνθα για την εκπαίδευση των Ελλήνων αγροτών. Εισήγαγα την άγνωστη ως τότε πατάτα και στήριξα την παραγωγή μεταξιού. Έδωσα βαρύτητα μεγάλη εις την ελληνικήν παιδεία. Ίδρυσα το πρώτο ελληνικό Γυμνάσιο, το Κεντρικό Σχολείο και πολλά ακόμα σχολεία. Προσπάθησα, με τη διπλωματική μου εμπειρία σε διαπραγματεύσεις με τις Μεγάλες Δυνάμεις, να κατοχυρώσω όσα περισσότερα ελληνικά εδάφη εδύνατο.

Στις 27 Σεπτεμβρίου του 1831 δολοφονήθηκα έξω από την εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο από τους Κωνσταντίνο και Πέτρο Μαυρομιχάλη, αδερφό και γιο αντίστοιχα του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

Γεννήθηκα στις 3 Απριλίου του 1770. Ήμουν κλέφτης, αρματωλός, καπετάνιος, στρατηγός. Το 1818 μυσήθηκα στη Φιλική Εταιρεία, σήκωσα το λάβαρο της Επανάστασης στην Καλαμάτα, πολέμησα στο Βαλτέτσι, στην Άλωση της Τριπολιτσάς, στα Δερβενάκια.. Λέγανε πως είμαι ευφυής στρατηγός και τολμηρός. Εγώ ένα ήξερα, πως αγαπούσα την πατρίδα. Πάντοτε φώναζα στις μάχες:

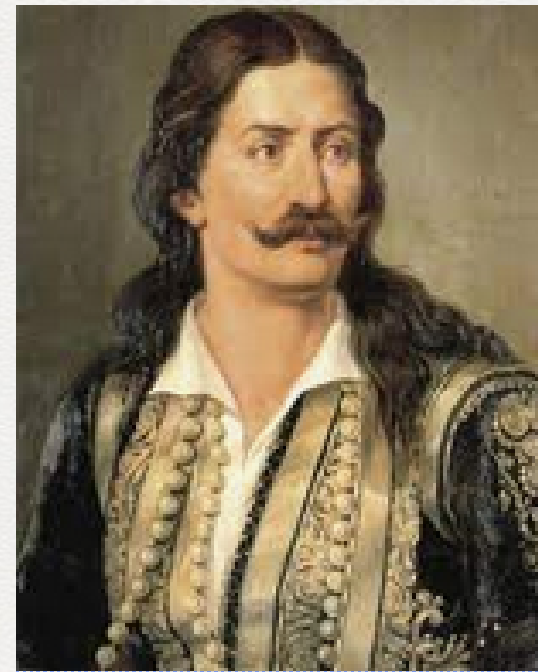
"Είσ' Έλληνας; Τί προσκυνάς; Σηκώσου απάνω!
Εμείς και στους θεούς ορθοί μιλούμε!"

Κάποτε, όταν έμβηκα εις την Τριπολιτσά, με έδειξαν τον Πλάτανον εις το παζάρι όπου εκρέμαγαν τους Έλληνες. Αναστέναξα και είπα: "Αιντε πόσοι από το σόγι μου και από το έθνος μου εκρεμάσθηκαν εκεί πάνω" και διέταξα και το έκοψαν αμέσως.

Πέθανα στο σπίτι μου ειρηνικά, σε ηλικία 73 ετών, το 1843.

Αν θες να μάθεις λίγα πράγματα
ακόμη για τον Θεόδωρο
Κολοκοτρώνη πάτα το μεγαφωνάκι
για να ακούσεις ένα podcast από
τους μαθητές του ΣΤ3

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Γεννήθηκα στην Αρτοτίνα της Φωκίδας το 1788. Ήμουν οπλαρχηγός από το πρώτο έτος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και πρωταγωνιστής σε πολλές μάχες που έγιναν στη Στερεά Ελλάδα. Το πρωί της 23ης Απριλίου, στην επίθεση των Τούρκων, υπερασπίστηκα με τους λιγοστούς άνδρες μου το ξύλινο γεφύρι της Αλαμάνας. Στη μάχη τραυματίστηκα και τελικά με συλλάβαν αιχμάλωτο. Οι Οθωμανοί μου προτείνουν να προσκυνήσω και να συνεργαστώ μαζί τους. Όμως αρνούμαι: «Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε' να πεθάνω» τους λέω.

Ο μαρτυρικός θάνατός μου συγκλόνισε και ταυτόχρονα εμπύχωσε τους αγωνιστές μας. «Για ιδές καιρό που διάλεξε ο χάρος να με πάρει τώρα π' ανθίζουν τα κλαδιά και βγάζει η γης χορτάρι»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Γεννήθηκα το 1780 στο Μαυρομάτι Καρδίτσας. Αρχικά υπήρξα κλέφτης και μετέπειτα αρματωλός και στρατάρχης της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Στις 24 Νοεμβρίου του 1826 με τη μεγαλειώδη νίκη επί των Τούρκων στην Αράχωβα, σε μία πολυήμερη μάχη, αναδεικνύονται οι στρατηγικές μου ικανότητες.

Το 1827 με τις ελληνικές δυνάμεις στρατοπεδεύσαμε στο Φάληρο για να αντιμετωπίσουμε σε μία ακόμη μάχη τον Κιουταχή. Το πρωί όμως της 23ης Απριλίου του 1827, ανήμερα της ονομαστικής μου εορτής, έχασα τη ζωή μου.

Λένε πως το έθνος θρήνησε το χαμό ενός ήρωα. Η απώλειά μου υπήρξε ανεπανόρθωτη γιατί είχα χαλύβδινη θέληση, δύναμη σκέψης και κριτικής και ιδιαίτερη ικανότητα στην ταχύτατη λήψη αποφάσεων και εκτέλεση αυτών. Με μία λέξη. ήυουν ηνέτης.

ΕΛΛΑΔΑ — 2021

GREECE — 2021

Αν θες να μάθεις λίγα ακόμη πράγματα για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, πάτα το μεγαφωνάκι για να ακούσεις ένα podcast που ετοίμασαν οι μαθητές του ΣΤ3!

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ

Γεώργιος Δικαίος Φλέσσας ήταν το κοσμικό μου όνομα και γεννήθηκα το 1786 ή το 1788 στην Πολιανή Μεσσηνίας. Από τη στιγμή που έγινα μέλος της Φιλικής Εταιρείας, αφιερώθηκα ψυχή τε και σώματι στην υπόθεση του εθνικού ξεσηκωμού. Μόλις πάτησε το πόδι του ο Ιμπραήμ στο Μοριά το 1825, ξεκίνησα για τη Μεσσηνία για να χτυπήσει τον εισβολέα. Ταμπουρώθηκα στο Μανιάκι, με την απόφαση να νικήσω ή να πέσω. Στις 20 Μαΐου δέχθηκα επίθεση από τις υπέρτερες δυνάμεις του εχθρού κι έπεσα ηρωικά μαχόμενος, ύστερα από οκτάωρη σκληρή μάχη.

Η δράση των τολμηρών ναυάρχων ήταν καθοριστική σε όλη την πορεία της Επανάστασης. Τα πλοία των Ελλήνων επαναστατών είχαν περιορισμένο οπλισμό αλλά πρωταγωνίστησαν στις ναυτικές επιχειρήσεις με τα πυρπολικά ή μπουρλότα. Με αυτά προκαλούσαν σοβαρές ζημιές και τρομοκρατούσαν τους αντιπάλους τους. Μια ναυμαχία ήταν καθοριστική για το τέλος της Επανάστασης.

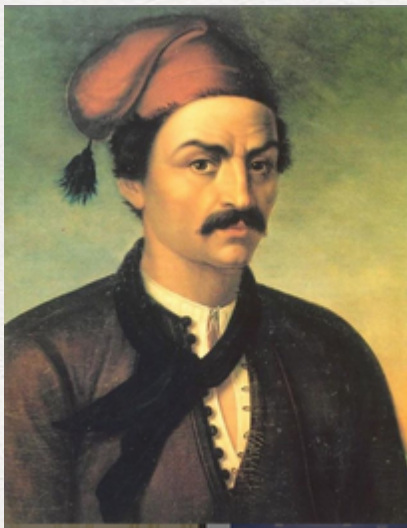
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ

Είμαι ο Ανδρέας Μιαούλης. Γεννήθηκα στην Ύδρα το 1769 και το πραγματικό μου όνομα ήταν Ανδρέας Βώκος. Ασχολήθηκα με τη ναυτιλία αποκτώντας σημαντική περιουσία ενώ κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 ανέλαβα την αρχηγία του Ελληνικού Στόλου συμμετέχοντας με επιτυχία σε πλήθος ναυμαχιών.

Τα τελευταία χρόνια της ζωής μου ανέλαβα διάφορα αξιώματα στην κυβέρνηση του Όθωνα.

Απεβίωσα στον Πειραιά. Υπήρξα ο γενάρχης των Μιαούληδων, πολυάριθμα μέλη της οποίας διετέλεσαν αξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού και πολιτικοί με σημαντικότερο τον γιο μου, Αθανάσιο Μιαούλη, που διετέλεσε πρωθυπουργός του ελληνικού κράτους.

Αν θες να μάθεις λίγα ακόμη πράγματα για τον Κωνσταντίνο Κανάρη, πάτα το μεγαφωνάκι στα δεξιά για να ακούσεις ένα podcast που ετοίμασαν οι μαθητές του ΣΤ3!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

Γεννήθηκα το 1793 στα Ψαρά όπου και μεγάλωσα. Ήμουν το μικρότερο παιδί του Ψαριανού Δημογέροντα Μιχαήλ Κανάρη και της Μαρώς. Ήμουν πολύ μικρός ορφανός από πατέρα και έτσι άρχισα να δουλεύω σε πλοία συγγενών μου, κυρίως σ' αυτό του θείου μου Μπουρέκα. Όταν πέθανε ο θείος μου, ανέλαβα καπετάνιος ο ίδιος σε ηλικία 20 ετών.

Ήξερα για τη Φιλική Εταιρία αλλά δεν είχα γίνει μέλος της. Όταν έμαθα ότι ξέσπασε η επανάσταση στη Μολδαβία από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, έσπευσα αυθόρμητα να πάρω μέρος στον πρώτο «πολεμικό στόλο» των Ψαριανών υπό τον Νικολή Αποστόλη. Από τους πρώτους μήνες ξεχώρισα για το θάρρος μου και την αποφασιστικότητά μου, κάνοντας επιδρομές στα μικρασιατικά παράλια ενώ κατόπιν εντάχθηκε στα πυρπολικά. Η ανατίναξη ενός τουρκικού δικρότου στην Ερεσό από τον Δημήτριο Παπανικολή με παρακίνησε σε ανάλογο εγχείρημα. Κέρδισα την εκτίμηση των συναγωνιστών μου και ανήλθα στα υψηλότερα αξιώματα της Πολιτείας μετά την απελευθέρωση. Το 1827 αντιπροσώπευσα τα Ψαρά στην Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας και ήμουν ένας από τους πιο θερμούς υποστηρικτές του Ιωάννη Καποδίστρια. Μετά τη δολοφονία του Κυβερνήτη, αποσύρθηκα από την ενεργό δράση και εγκαταστάθηκα στην Ερμούπολη της Σύρου.

Η Επανάσταση έφτανε στο τέλος της. Στις 20 Οκτωβρίου 1827 έγινε η Ναυμαχία του Ναυαρίνου στον κόλπο της Πύλου. Ο ενωμένος Ευρωπαϊκός Στόλος (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) κατάφερε μεγάλα πλήγματα στον αντίπαλο τουρκαιογυπτιακό στόλο. Η σημασία της Ναυμαχίας ήταν τεράστια. Ήταν σημαντική για την ελληνική αλλά και την ευρωπαϊκή ιστορία γενικότερα.

Ανάμεσα στους ήρωες
συγκαταλέγονται και άλλοι
γνωστοί πρωταγωνιστές του
Αγώνα: ο Μάρκος
Μπότσαρης, ο
Μακρυγιάννης, ο Οδυσσέας
Ανδρούτσος, ο Νικηταράς ο
Τουρκοφάγος, και πολλοί
άλλοι.

Αλλά και αγωνιστές που η
συμβολή τους σε αυτόν τον
Αγώνα ήταν σημαντική
όμως δεν είχαν την ανάλογη
αναγνώριση.

Ένα τραγούδι αφιερωμένο στους άγνωστους ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης

ΙΜΠΡΑΗΜ ΠΑΣΣΑΣ

Αυτά γίνονταν στην Ελλάδα.
Έτσι, παρά την αδιάλλακτη
στάση μας στην
αρχή, αναγκαστήκαμε με
τον Σουλτάνο να δεχτούμε
τις διαπραγματεύσεις. Οι
Άγγλοι και οι Γάλλοι για να
περιορίσουν τις επιδιώξεις
της Ρωσίας και την
αυξημένη επιρροή της
στους επαναστατημένους
Έλληνες πρότειναν την
ανεξαρτησία της Ελλάδας...
Την είχαμε χάσει για πάντα!

Η Ελληνική Επανάσταση υπήρξε ένα από τα κομβικά σημεία της ευρωπαϊκής ιστορίας του 19ου αιώνα, καθώς ήταν η αφετηρία για τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που βρισκόταν ήδη σε φάση παρακμής. Έτσι το Φεβρουάριο του 1830 υπογράφηκε στο Λονδίνο από τις τρεις συμμαχικές δυνάμεις η πολιτική ανεξαρτησία της Ελλάδας, με τα σύνορά της στη γραμμή του Αχελώου - Σπερχειού ποταμού.

Τα νέα σύνορα αναγνωρίστηκαν από την Υψηλή Πύλη .

Έπειτα από δέκα χρόνια συγκρούσεων η Ελλάδα ως ανεξάρτητο κράτος ήταν πια γεγονός.

Νικόλαος Γύζης, Ιστορία, 1892

ΕΛΛΑΣ

Κάπως έτσι μετά από 400 χρόνια
σκλαβιάς, με 7 χρόνια Επανάστασης
απελευθερώθηκα.

Έχασα πολλά παιδιά, χιλιάδες. Το αίμα
τους μπορούσε να γεμίσει ποτάμια και
θάλασσες. Οι κραυγές τους ακούγονται
ακόμα στα βουνά και στα λαγκάδια.

Τα παιδιά μου ήταν μια χούφτα άμμος
μπροστά στα εκατομμύρια του εχθρού.
Είχαν όμως ανδρεία και πίστη, είχαν
αγάπη για την Πατρίδα.

Μην με ξεχνάτε, όπου κι αν βρίσκεστε.
Ούτε εμένα ούτε αυτά! Είστε Έλληνες
περήφανοι και τιμημένοι.

Για μας μιλούν στα πέρατα της Γης σαν
φωτεινό παράδειγμα ανδρειοσύνης
γιατί....

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΠΟΛΕΜΑΝΕ ΣΑΝ ΕΛΛΗΝΕΣ

Για να επισκεφτείτε την Ψηφιακή Έκθεση και να περιηγηθείτε σε αυτήν πατήστε [ΕΔΩ](#).

Τάξεις Β1 - Β2 - Δημιουργίες για την Ελληνική Επανάσταση

Πηγές

Το κείμενο βασίστηκε στο θεατρικό για την 25η Μαρτίου με τίτλο: «Τα παγωμένα πορτραίτα των ηρώων του 1821» της Ελένης Ακάμπαλη (2012-2013, 2ο Δημοτικό Σχολείο Ξάνθης) και ανακτήθηκε στις 20/2/2021 από τον ιστότοπο <https://pappanna.wordpress.com/>

Επίσης πληροφορίες και εικόνες αντλήθηκαν από τις ιστοσελίδες:

ΕΛΛΑΔΑ 2021 <https://www.greece2021.gr/>

Βικιπαίδεια <https://el.wikipedia.org/>

Σχολικά διαδραστικά βιβλία ιστορίας <http://ebooks.edu.gr/>

<https://www.vrellis.gr/kleftes-ki-armatoloi/> - ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΑΥΛΟΥ ΒΡΕΛΛΗ

<https://www.vmrebetiko.gr/> - ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΥΝΑΔΗ

<https://www.lifo.gr/san-simera/1821-mesa-apo-34-erga-tehnis-0>

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2188/Istoria_ST-Dimotikou_html-empl/index2_4.html

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2180/Mousiki_E-Dimotikou_html-empl/index_anthol.html

(ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ)

Επιμέλεια Κειμένων - Εικόνων: **Τσιόγκα Εριέττα** (ΠΕ 70)

Επιμέλεια Ηχητικών - Βίντεο - Παρουσίασης: **Μαρία Τσαλίκη** (ΠΕ79.01)

Δημιουργία Ψηφιακού Μουσείου - Υποστήριξη - Βίντεο: **Νίκος Αυγουλάς** (ΠΕ86)

Ηχητικά Περιεχόμενα (Ροή)

1. Εισαγωγή «Τη Υπερμάχω»

- 1.1. (Αφηγήτρια: **Ασλάνογλου Αθηνά**)
- 1.2. (Αφηγήτρια: **Ασλάνογλου Αθηνά**)
2. 200 χρόνια από την Επανάσταση (Αφηγητής: **Τσιαπάλας Θάνος**)
3. Η Πόλις Εάλω (Αφηγητής: **Λιάρος Χριστόδουλος**)
4. Ρήγας Φεραίος (**Παπαδόπουλος Ιπποκράτης**)
5. **Θούριος -Τραγούδι**
6. Φιλική Εταιρεία (Αφηγήτρια: **Ιορδανίδου Αθανασία**)
Όρκος Φιλικών
7. Εμμανουήλ Ξάνθος (**Δάικος Γιάννης**)
8. Νικόλαος Σκουφάς (**Δώδος Ιωάννης**)
9. Αθανάσιος Τσακάλωφ (**Κυρμανίδης Γιάννης**)
10. Η Επανάσταση αρχίζει (Αφηγήτρια: **Καραθανάση Κατερίνα**)
11. Αλέξανδρος Υψηλάντης (**Μαργώνης Λουκάς**)
12. Έξοδος Μεσολογγίου (Αφηγήτρια: **Μπουζίνη Μαρία**)
13. **Άκρα του τάφου σιωπή – Τραγούδι**

14. Ήρωες – Ηρωίδες (Αφηγήτρια: **Μπουτκάρη Χρυσούλα**)
15. Μαντώ Μαυρογένους (**Μπραμπρούμη Κρύστα**)
«Συνομιλία με τους Ιστορικούς του Στ3»
16. Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα (**Μαγγάλη Κωνσταντίνα**)
«Συνομιλία με τους Ιστορικούς του Στ3»
17. Δόμνα Βιζβίζη – Η κυρά της θάλασσας (**Ακριτίδου Κατερίνα**)
18. Η Δέσπω – Δημοτικό (**Χριστοδουλίδου Βασιλική**)
19. Δέσπω Τζαβέλλα (**Μουρατίδου Ναταλία**)
20. Οι γυναίκες στο Αγώνα (Αφηγητής: **Παπαγεωργίου Νίκος**)
21. Οι γυναίκες στον Αγώνα (Αφηγητής: **Ψύχας Άγγελος**)
22. Ιωάννης Καποδίστριας (**Τρούλιαρης Αναστάσης**)
23. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (**Τσιαπάλας Θάνος**)
«Συνομιλία με τους Ιστορικούς του Στ3»
24. Αθανάσιος Διάκος (**Αθανασίου Νίκος**)
25. Γεώργιος Καραϊσκάκης (**Ψύχας Άγγελος**)
26. «Συνομιλία με τους Ιστορικούς του Στ3»
27. Παπαφλέσσας (**Ανεστόπουλος Δημήτρης**)
28. Ναύαρχοι (Αφηγήτρια: **Χριστοδουλίδου Βασιλική**)
29. Ανδρέας Μιαούλης (**Παπαγεωργίου Νίκος**)
30. Κωνσταντίνος Κανάρης (**Φραγκούλης Νεκτάριος**)
«Συνομιλία με τους Ιστορικούς του Στ3»
31. Ναυμαχία του Ναυαρίνου (**Παπαγεωργίου Νίκος**)
32. Και άλλοι ήρωες (**Ψύχας Άγγελος**)
33. **Ο Γεροκλέφτης – Τραγούδι**
34. Ιμπραήμ Πασσάς (**Λιάρος Χριστόδουλος**)
35. Επίλογος – Ιστορία (**Στόγκου Ορέστης**)
36. Ελλάδα (**Κουσίδου Μαρία-Ραφαέλα**)

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στη δημιουργία των podcasts από την ΣΤ3 Τάξη:

<https://el.wikipedia.org/wiki/Πύλη:Κύρια>

www.mixanitouxronou.gr

https://el.wikipedia.org/wiki/Θεόδωρος_Κολοκοτρώνης

<https://history.arsakeio.gr>

ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ,ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ, ΑΘΗΝΑ 2009

<https://www.lifo.gr/culture/arxaiologia/theodoros-kolokotronis-apo-kleftis-synidrytis-tis-neoteris-elladas>

<https://www.sansimera.gr/biographies/809>

Ηχητικά:

Καπετάνισσες - Παιδική Χορωδία Σπύρου Λάμπρου

<https://www.youtube.com/watch?v=Oko-ojXMzDo&t=3s>

Να 'τανε το '21, Σ. Κουγιουμτζή - Σ. Τσώτου, ανακτήθηκε από

<https://www.youtube.com/watch?v=P6oxQdDfYIs>

Πειρατές της Καραϊβικής Soundtrack ανακτήθηκε από <https://www.youtube.com/watch?v=yRh-dzrl4Z4>

Η επεξεργασία έγινε μέσω της εφαρμογής Bandlab.

Παρουσιαστές - Ιστορικοί (Podcasts)

Μαντώ Μαυρογένους:

Ιωάννα Μπανιώρα, Σίλια Ντότη, Ελπινίκη Τσαούση και Σοφία Τσολερίδου

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα:

Δέσποινα Βογιατζόγλου, Μαριλίνα Εζώβαλη, Ελένη Τοκμακίδου και Μαρία Τσιρογιάννη

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης:

Βασίλης Αντωνιάδης, Γιώργος Μπατζάκης, Ενέα Πάλλα και Στέφανος Τοκατλιάνης

Γεώργιος Καραϊσκάκης:

Βασίλης Ματζιάρης, Αλέξανδρος Μαυρίδης και Μαγδαληνή Φωτιάδη

Κωνσταντίνος Κανάρης:

Ηλίας Ιωαννίδης, Χρήστος Παντελακάκης, Γιώργος Σταυρίδης και Κωνσταντίνος Χριστοδουλίδης

**11ο Δημοτικό Σχολείο
Καλαμαριάς**

**200 Χρόνια
Ελληνική Επανάσταση**

1821-2021